

VOORSTEL voor het Algemeen Bestuur

ONDERWERP Overijssels Kanaal Deventer-Raalte i.r.t. ZON en andere opgaven		Reg. Nr.	Z/20/036501-154222
		Afdeling	Strategie en Beleid
Portefeuillehouder	H.J. Pereboom	Opsteller	Ponsioen, Jan
Datum DB - vergadering	26 januari 2021		JanPonsioen@wdodelta.nl
Datum AB - vergadering	16 februari 2021		+3165 381 01 84

ADVIES

Het algemeen bestuur besluit:

1. Bij de verkenning voor het WOM-project Overijssels kanaal Deventer-Raalte uit te gaan van een integrale aanpak van zowel de KRW-opgave als de aanvullende opgaven voor dit kanaal
2. Het reeds verleende krediet voor de verkenningen van WOM projecten, groot € 1.050.000, vanwege bovengenoemde aanvullende opgaven op te hogen met € 150.000 tot € 1.200.000.
3. Kennis te nemen van de geraamde totale kosten van dit integrale project van € 11,9 mln. en het voornemen deze kosten op te nemen in de Begrotingsbrief 2022-2025

SAMENVATTING

Het waterschap heeft diverse opgaven ten aanzien van het Overijssels Kanaal (OV-kanaal).

- KRW-maatregelen
- Regulier baggeronderhoud
- Vervanging beschoeiingen
- ZON-opgave
- Verbetering overige keringen

Voorgesteld wordt om in de verkenning van dit project deze opgaven integraal aan te pakken, omdat dit kansen biedt voor een efficiënte aanpak ('werk met werk maken'). Gevraagd wordt het bestaande voorbereidingskrediet hiervoor met € 150.000 te verhogen.

De totale realisatiekosten worden op dit moment geraamd op € 11,9 mln. In de meerjarenraming is tot op heden alleen budget opgenomen voor de KRW maatregelen. Het voornemen is om in de begrotingsbrief 2022-2025 ook de kosten voor de aanvullende maatregelen op te nemen.

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Het uitvoeren van maatregelen in het Overijssels kanaal Deventer-Raalte draag bij aan het bereiken van de volgende strategische doelen uit het hoofdstuk Watersysteem van de begroting 2021

A. Doelmatig waterbeheer dat optimaal de functies en het huidige gebruik ondersteunt.

B schade en/of inkomstenderving als gevolg van wateroverlast voorkomen of beperken.

C beschikbaarheid van zoetwater in droge periodes zo lang mogelijk op peil houden.

D een goede waterkwaliteit, passend bij de functies van het oppervlaktewater.

Een **integrale** aanpak van deze maatregelen draagt bij aan uitvoering van onze taken tegen maatschappelijk verantwoorde kosten (strategisch doel Q uit het hoofdstuk Maatschappij en Organisatie van de begroting 2021).

Met dit voorstel wordt een keuze voorgelegd over de (integrale) aanpak van de verkenning voor het WOM project Overijssels kanaal Deventer-Raalte, wordt aanvullend krediet gevraagd voor uitvoering van die verkenning en worden de consequenties voor de meerjarenraming inzichtelijk gemaakt.

KADER

Kader Richtlijn Water (KRW)

Het concept-maatregelenpakket stroomgebiedbeheerplan 3^e planperiode (SGBP3) voor het OV-kanaal Deventer-Raalte omvat:

- *aanleg natuurvriendelijke (voor)oevers 5 km*
- *aanleg 1 vispassage (gemaal Ankersmit en/of Prins Bernhardsluis)*
- *vaststellen onderhoudsplan 22 km (aanpassen onderhoud aan de waterkwaliteitsdoelstellingen en de fysieke ingrepen in het kanaal)*

De planuitwerking voor deze maatregelen is in de begroting 2021 (lijst voorgenomen investeringen) voorzien in 2021-2023. Realisatie is voorzien in 2023-2025

Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON)

Via de "Bestuursovereenkomst Zoetwatervoorziening Hoge Zandgronden 2016–2021 regio Oost" hebben de rechtsvoorgangers van WDO Delta zich voor ZON verbonden aan de volgende doelstelling: *Stel bestaande wateraanvoer veilig, optimaliseer deze qua gebied en inlaatcapaciteit met ca. 10%.*

Overige keringen

Voor de overige keringen heeft een integraal onderzoek plaatsgevonden, zoals aangekondigd in de begroting 2021. Begin 2021 komt dit onderwerp naar verwachting voor besluitvorming ons bestuur. Uitwerking van het benodigde tijdpad, budget en capaciteit voor de overige keringen volgt en komt terug in de begrotingsbrief 2022-2025.

Beleid duurzaamheid

Het beleid DuurzaamDOEN stelt als doelen energieneutraal in 2025 zijn en jaarlijks 2% energie besparen. Energieneutraal betekent opwekken van evenveel duurzame elektriciteit als het verbruik.

ARGUMENTEN

KRW-maatregelen

Het Overijssels Kanaal Deventer-Raalte is een KRW waterlichaam. Het vervult een belangrijke rol in de aan- en afvoer van water voor het zuidelijk deel van ons beheersgebied. Zoals aangegeven onder 'kader' is in het concept-maatregelenpakket stroomgebiedbeheerplan 3^e planperiode (SGBP3) voorzien dat hier de volgende KRW-maatregelen worden gerealiseerd: een natuurvriendelijke oever, een vispassage en een onderhoudsplan. Deze elementen zijn opgenomen in de bestaande begroting en WOM-programmering

Aanvullende opgaven

Uit de voorverkenning die wij hebben uitgevoerd, blijkt dat er in dit waterlichaam nog aanvullende opgaven voor het waterschap liggen. Die worden hieronder beschreven.

a. Regulier baggeronderhoud

In het noordelijk deel van het kanaal is de bagger geïnventariseerd en er is onderhoud nodig. Naar verwachting is dit ook geval voor andere delen van het kanaal. De huidige aanvoercapaciteit van

het kanaal is circa 75% tot 80% van de leggercapaciteit. In droge perioden vereist de wateraanvoer intensief (maai)beheer en zijn peilen niet altijd haalbaar (Er zijn overigens geen klachten uit het gebied). Het totale aanvoergebied bedraagt bijna 25.000 ha en beslaat grote delen van Salland (zie bijlage 1 Aanvoergebied OV-kanaal).

b. Vervanging beschoeiing

Een onlangs uitgevoerde inspectie wees uit dat het overgrote deel van de beschoeiing in het OV-kanaal in slechte staat verkeert en vervanging noodzakelijk is. Onderzoek moet nog uitwijzen in hoeverre de vervanging een opgave is voor het waterschap, de wegbeheerder of voor beiden.

c. ZON maatregelen

Het beleid ZON stelt: optimaliseer de wateraanvoer qua gebied en inlaatcapaciteit met ca. 10%. Uitbreiding van de aanvoercapaciteit is naar verwachting mogelijk door plaatselijk, in aanvulling op het reguliere baggeronderhoud, extra te baggeren/verdiepen. Hierna is de capaciteit van het kanaal in overeenstemming met de beschikbare capaciteit van Gemaal Ankersmit. Dit levert een robuuster toekomstbestendiger wateraanvoersysteem (voor natuur, landbouw, recreatie, drinkwaterwinning etc.), vereenvoudigt het beheer en vermindert de kans op een beregeningsverbod (zoals in 2018).

Uitbreiding van de wateraanvoer leidt tot meer energieverbruik van de gemalen in het wateraanvoersysteem. Toename van de wateraanvoer leidt enerzijds tot meer druk op de energiebesparingsdoelstelling (jaarlijks streven 2%) en anderzijds tot noodzaak van meer duurzame stroomopwekking. In een eventueel vervolg is het nodig deze effecten nader te kwantificeren en mee te wegen in besluitvorming.

d. Overige keringen

De keringen langs het kanaal hebben de status 'overige kering'. Deze keringen kennen knelpunten in de omgeving van Raalte en Heeten. Vrijkomend materiaal van baggeren/verdiepen is mogelijk bruikbaar voor het op hoogte brengen van lage delen van de overige keringen.

Voorstel

Gezien de samenhang en de kansen om werk met werk te maken is het advies om bovengenoemde aanvullende opgaven gezamenlijk te beschouwen en verder uit te werken in de verdere verkenning van het WOM-project OV-kanaal Deventer-Raalte. Dat betekent dat de 'scope' van dit project aanmerkelijk wordt verbreed. Op de budgettaire consequenties daarvan wordt ingegaan in het onderdeel Financiën hierna.

FINANCIËN

KRW-opgave

In de Meerjarenraming 2021-2024 is rekening gehouden met een investering van € 1,95 mln. voor KRW-maatregelen in het OV-kanaal Deventer-Raalte.

Aanvullende opgaven

Voor de hiervoor beschreven aanvullende opgaven is in de Meerjarenraming 2021-2024 nog geen raming opgenomen.

Voorgesteld wordt om en in de begrotingsbrief 2022-2025 (op basis van gemiddelde kentallen van reeds gerealiseerde projecten) een aanvullend bedrag van € 10 miljoen opnemen voor de aanvullende opgaven. Een specificatie van dit bedrag treft u aan in onderstaande tabel.

Opgave	Verkenning '21/'22	Planuitwerking '22/'23	Realisatie '24/'25	Totaal
Baggeren (B&O)	€ 50.000	€35.000	€ 3.300.000*1	€ 3.385.000
Beschoeiing (B&O)	€ 50.000	€45.000	€ 6.000.000	€ 6.095.000
ZON vergraven	€ 25.000	€20.000	€ 400.000	€ 445.000 *2
Overige keringen	€ 25.000	€20.000	PM*3	€ 45.000 + PM*3
Totaal	€ 150.000	€ 120.000	€ 9.700.000	€ 9.970.000+ PM*2/3

*1 De kanalen zijn niet begroot in het reguliere baggerbudget. Met overdracht van kanalen van provincie naar waterschap (in 1989) zijn de B&O-kosten voor o.a. het baggeren afgekocht. De afkoopsom is toen gebruikt om de kapitaallasten van de destijds gemaakte investeringen te verlagen.

*2 Exclusief extra exploitatiekosten en kosten extra duurzame stroomopwekking.

*3 PM nader te bepalen realisatiekosten overige keringen.

De bovengenoemde bedragen kennen een onzekerheidsmarge van 50%: de verwachting op basis van kengetallen is dat de aanvullende kosten tussen de € 5 en € 15 miljoen liggen met een verwachte realisatie in 2024/2025. Deze kosten zijn exclusief eventuele realisatiekosten overige keringen en extra duurzame stroomopwekking.

Totale kosten

Inclusief de KRW-opgave bedragen de totale kosten voor dit project € 11,9 miljoen. Zoals hierboven is aangegeven kennen de onderliggende ramingen een onzekerheidsmarge van 50%, zodat de bandbreedte van het totaalbedrag 6 tot 18 miljoen euro bedraagt.

In de verkenningfase vindt nader onderzoek plaats en ontstaat een beter inzicht in de kosten waaronder de kosten voor overige keringen, ZON en eventuele extra duurzame stroomopwekking ter compensatie van toename energieverbruik gemaal Ankersmit. Ook start dan onderzoek naar de mogelijkheden voor subsidie/cofinanciering.

In de planuitwerking vindt detaillering plaats van het ontwerp. Op basis van dat ontwerp maken we een raming en leggen we u een voorstel voor om realisatiekrediet aan te vragen.

Verkenning

De verkenningen van WOM-projecten zijn in de begroting opgenomen als 'clusterkrediet'.

Op 20 oktober 2020 hebben wij dit krediet voor het laatst verhoogd tot € 1.050.000. Daarbij is € 175.000 gereserveerd voor het KRW-project Overijssel Kanaal Deventer-Raalte. In dit voorstel wordt de scope van het project uitgebreid met aanvullende opgaven. Ook de verkenning wordt daarmee uitgebreider en dus duurder. Voorstel is om het bestaande krediet voor de verkenningen van WOM projecten met € 150.000 op te hogen vanwege de hierboven beschreven aanvullende opgaven voor het WOM project Overijssels kanaal Deventer-Raalte.

<i>(x €1.000)</i>	<i>Voorstel</i>	<i>Meerjarenraming 2021-2024</i>
<i>Benodigd krediet (bruto)</i>	1.200	1.050
<i>Subsidies en/of bijdragen derden (externe dekking)</i>		0
<i>Jaar oplevering (start kapitaallasten t+1)</i>	2022	2022
<i>Kapitaallasten</i>	55	48
<i>Overige exploitatiekosten (-baten)</i>	0	0
<i>Impact exploitatierekening</i>	55	48

De kapitaallasten voor de extra investering van € 150.000 bedragen € 7.000 per jaar, ingaande 2023. Deze lasten zijn niet voorzien in de meerjarenraming 2021-2024 en zullen worden meegenomen in de begrotingsbrief 2022-2025.

Cumulatieve effect besluiten over nieuw beleid

In de begrotingsvergadering van november 2020 hebben wij u toegezegd om bij de begrotingsbrief (in juni 2021) te zullen komen met een voorstel om op 1 of 2 momenten in het jaar besluiten te nemen over nieuw beleid. Tot die tijd hanteren wij de bestaande werkwijze om individuele voorstellen zoals deze aan u voor te leggen. Daarin zullen wij steeds een actuele versie van onderstaande tabel opnemen, om u inzicht te bieden in het cumulatieve effect van besluiten over nieuw beleid.

Omschrijving	Bedrag				Vergadering
	jaar 2022	jaar 2023	jaar 2024	jaar 2025	
Omloopleiding sluis Aadorp	15.000	15.000	15.000	15.000	DB 15-12-2020
Herbouw kaploods steunpunt Alteveer	6.500	6.500	6.500	6.500	AB 19-1-2021
Renovatie gemalen en stuwen 2021	-	52.000	52.000	52.000	DB 26-1-2021
Overijssels kanaal Deventer-Raalte	7.000	7.000	7.000	7.000	AB 16-2-2021
Totaal	28.500	80.500	80.500	80.500	

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

Instemmen met dit besluit betekent verzwarende van het WOM-programma door de aanvullende opgaven. De consequenties van het besluit zullen in de eerstvolgende actualisatie van de WOM programmering worden uitgewerkt.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

n.v.t.

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

Met de omgeving start in het kader van het WOM-project tijdens de verkenning/planuitwerking een gebiedsproces om de invulling van de opgaven voor te leggen, vorm te geven en af te stemmen.

COMMUNICATIE

In het gebiedsproces zal actief worden gecommuniceerd dat de uitbreiding van de wateraanvoer een klimaatadaptieve maatregel is die tegemoet komt aan de belangen van ingelanden.

VERVOLG / UITVOERING

<i>Fase</i>	<i>Wanneer</i>
Verkenning	2021-2022
Planuitwerking	2022-2023
Realisatie	2024-2025

NB Bovenstaande planning is indicatief en gebaseerd op de KRW-opgave. De verzwarende met de andere opgaven uit dit bestuursvoorstel kan leiden tot een gewijzigde planning.

BIJLAGEN

Kaartje aanvoergebied Overijssels Kanaal

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
E. de Kruijk

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman